

F.t.l. vedr. retsplejeloven.

bør være tilladt, og de former, der bør være forbudt.

Justitsministeriet kan endvidere tiltræde, at der af hensyn til provokationsgrænsens overholdelse bør stilles visse krav til de personer, der skal optræde som agenter, og justitsministeriet kan tiltræde den i udvalgets udkast foreslåede regel i § 754 b, stk. 2, der jo ikke udelukker, at man efter omstændighederne anvender f.eks. udenlandske politifolk eller privatpersoner som agenter. Lovforslaget er derfor udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

6. Udvalget har side 170-171 og side 180-193 indgående drøftet spørgsmålet om *kompetencen* til at træffe bestemmelse om anvendelse af agent og spørgsmålet om efterfølgende kontrol med aktionen.

Udvalget fremhæver, at iværksættelse af en agentaktion i praksis stiller store krav med hensyn til hurtighed og smidighed. En forudgående forelæggelse af spørgsmålet for statsadvokaten eller retten ville tage så lang tid, at der ofte ville være nærliggende fare for, at man forspildte muligheden for at anvende agent og dermed oplære lovovertrædelsen.

På denne baggrund er der enighed i udvalget om, at *kompetencen* til at træffe bestemmelse om indsættelse af agent som led i efterforskningen bør tilkomme *politiet*. Udvalget finder samtidig anledning til at anbefale, at politiet ved sine interne regler søger afgørelser om agentvirksomhed henlagt til *chefs- eller souchefsplan*.

Udvalget foreslår samtidig, at der (som § 754 c) indsættes en bestemmelse i retsplejeloven om efterfølgende kontrol med agentvirksomhed. Det foreslås, at kontrolfunktionen henlægges til *domstolene*. Der henvises til betænkningen, side 181 ff. Formålet med en sådan kontrol er dels at vurdere, om betingelserne for aktionens iværksættelse har været opfyldt, dels at kontrollere, om provokationsforbudet er overskredet. Rettens kontrol skal omfatte en stillingtagen både til foranstaltningens formelle lovlighed, herunder om provokationsforbudet måtte være overtrådt, og til dens betryggende udførelse, herunder med hensyn til valg af agentens person.

I sammenhæng med reglerne om domstolskontrol med agentvirksomhed foreslår udvalget (som § 754 d) en udtrykkelig regel om, at *forsvareren skal have underretning*, hvis politiet har anvendt agent. Om forsvarerens medvirken ved domstolskontrollen henvises i øvrigt til betænkningen, side 184-185.

Udvalget har i øvrigt særligt drøftet spørgsmålet om *afhøring af agenten i retten*. Et flertal på fem af udvalgets medlemmer finder, at der ved afgørelsen af, om en agent skal afhøres i retten, bør lægges vægt på de strafferetsplejemæssige hensyn til, at der sker en betryggende oplysning af alle de omstændigheder, der kan have betydning for sagens udfald – herunder hvorvidt der ved agentvirksomhed er sket overskridelse af provokationsgrænsen. På denne baggrund foreslår flertallet, at der i retsplejelovens § 171 som et nyt stykke 4 indføres en bestemmelse om, at retten – selv om den i stk. 2, nr. 3, nævnte fritagelsesgrund (at forklaring vil påføre vidnet selv eller hans nærmeste anden væsentlig skade) er til stede – kan pålægge vidnet at afgive forklaring, såfremt vidnet har virket som agent for politiet, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettigede dertil.

Et *mindretal* på 2 medlemmer af udvalget kan ikke tiltræde flertallets forslag og finder, at de gældende regler i retsplejelovens § 171, stk. 3, er tilstrækkelige. Efter denne bestemmelse kan retten – selv om den i stk. 2, nr. 3, nævnte fritagelsesgrund foreligger – pålægge agenten at afgive forklaring, når forklaringen anses for at være af afgørende betydning for sagens udfald, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettigede dertil.

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets synspunkter vedrørende spørgsmålet om kompetencen til at træffe bestemmelse om at iværksætte en agentaktion og vedrørende forslaget om efterfølgende retlig kontrol med agentvirksomhed. Justitsministeriet tillægger det i den forbindelse betydelig vægt, at afgørelser om anvendelse af agent træffes på chefs- eller souchefsplan, og vil i forbindelse med lovforslagets eventuelle vedtagelse udsende administrative regler herom.

Justitsministeriet kan endvidere tiltræde den af udvalget foreslåede udtrykkelige lovregel om, at forsvareren skal have underretning om, at der har været anvendt agent i sagen.

Spørgsmålet, om man bør foretage ændringer i retsplejelovens § 171 om afhøring af agenter i retten, kan efter justitsministeriets opfattelse give anledning til noget større tvivl, idet en sådan afhøring efter omstændighederne kan indebære risiko for agenten. Justitsministeriet har imidlertid ved udformningen af lovforslaget valgt at følge udvalgsflertallets forslag, der lader det være op til rettens konkrete vurdering at tage stilling til, i hvilket omfang og på hvilken måde det bør pålægges agenten at afgive vidneforklaring i retten.